

ЖИТТЯ І ТВОРЧА ДОЛЯ ІВАНА БАГРЯНОГО

Управління культури Полтавської
обласної державної адміністрації

Обласна бібліотека для
юнацтва ім. Олеса Гончара

ЖИТТЯ І ТВОРЧА ДОЛЯ ІВАНА БАГРЯНОГО

Методичні рекомендації до 110-ї річниці від дня народження

78.34

Ж 76

Матеріал підготувала *Варвара Василівна Потуремець*

Життя і творча доля Івана Багряного: методичні рекомендації до 110-ї річниці від дня народження Івана Багряного / обласна бібліотека для юнацтва ім. О. Гончара; уклад. Потуремець В. В. – Полтава. – 2016. – 16 с.

Іван Багряний – талановитий прозаїк, поет, драматург, публіцист, політичний діяч, що пройшов через катівні ОГПУ – НКВС, сталінські тюрми й концтабори, не зломився і пішов у вічність нескореним патріотом.

Популяризація життя і творчості І. Багряного в першу чергу сприятиме патріотичному вихованню молоді. В методичних рекомендаціях подаються розробки масових заходів, список основних творів письменника, матеріалів про його життя та творчість.

Видання адресоване бібліотечним фахівцям та вчителям-філологам.

Іван Багряний – письменник, який став чи не найвидатнішою особистістю першої хвилі еміграції з Радянського Союзу. Йому було двадцять п'ять років, коли геноцид в Україні набув нечуваного масштабу. Автор, котрий не міг дозволити собі замовчувати страшну реальність, в якій жили його співвітчизники. І за це він, разом із сотнями тисяч інших правдошукачів, потрапив на Далекий Схід у концтабір, де мусив провести довгих п'ять років... Бунтарем, що увесь свій вік «біг над прірвою», був Іван Багряний.

Народився письменник у м. Охтирка на Полтавщині в сім'ї муляра. Навчався у церковно-парафіяльній школі в Охтирці, у 1923 р. закінчив Краснопільську художньо-керамічну школу, восени 1926 року юнак вступив до Київського художнього інституту на малярський факультет.

Пережите, побачене, переосмислене «вимагали» нового – мистецького відтворення. А пережити довелося багато... Став свідком того, як у 1920 р. чекісти познущалися з його 92-річного діда і дядька, через його приналежність до армії Симона Петлюри. Їх замордували на очах у внуків: «...довго штрикали штиками і щось допитували. Стріляли в лежачі скривавлені тіла і реготались». Смерті безневинних родичів тяжко вразили хлопця. Іншого дядька забрали на Соловки, звідки він, звичайно, не повернувся. В душі юнака визрівало бунтарство, яке виливалося в поетичній творчості. Іван Багряний активно друкується в журналах «Глобус», «Всесвіт», «Червоний шлях», «Гарт» та інші.

Після опублікування роману у віршах «Скелька» більшовицькі критики назвали автора «співцем куркульської ідеології». В основу цієї історичної поеми лягла місцева легенда села Скелька про те, як доведені колонізаторами до відчаю селяни у XVIII ст., на чолі з Данилом Чорним знищили російський монастир, оплот русифікації і покріпачення. В усіх історичних процесах І. Багряний бачить одне – національне поневолення українського народу.

1929 року було вилучено нову поему «Ave Maria», а автора, через неблагонадійність, не допустили до захисту дипломної роботи в художньому інституті.

Організаційно Іван Багряний належав до літературної організації «Марс» (Майстерня Револьюційного Слова), що була організацією так званих «попутників» і куди входили найвидатніші письменники – «попутники» того часу: В. Підмогильний, Д. Фальківський, Б. Тенета, Б. Антоненко-Давидович, Г. Косинка, Є. Плужник, Т. Осьмачка. Також був приятелем найбільш опозиційно настроєних письменників і політичних діячів України в кінці 20-х років – таких, як М. Хвильовий, Остап Вишня, М. Куліш, М. Яловий, П. Христовий, О. Досвітній.

Новий прозовий роман письменника «Марево» (1932), поданий автором у видавництво, попадає не куди-небудь, а до ЦК партії – на рецензію.

У цей час над Україною вже висів меч репресій і, згодом, автора було заарештовано в Харкові прямо на очах перехожих. Цілий рік Багряного протримали під слідством в камері смертників Харківської в'язниці. У 1933 році Івана Багряного було засуджено на 5 років заслання і вивезено на Далекий Схід. В цей час під тиском політичних обставин покінчив з життям близький друг Багряного М. Хвильовий, заарештовано Остапа Вишню та М. Куліша.

Терміну І. Багрянний не добув: бо в 1936 р. втікає з таборів, переходячи деякий час між українцями Зеленого Клину (Буреїнський чи Суданський райони). Того ж року Іван Павлович одружився і у нього народився син Борис. Туга за Україною привела І. Багряного у рідну Охтирку. Проте вже на четвертий день за доносом сусіда його схопили й відправили до в'язниці у Харків, де просидів два роки і чотири місяці. Його нещадно катували, били, вправно видобуваючи необхідні зізнання, провокували, обіцяли, погрожували... У майбутньому харківський досвід в'язня став підмурівком «Саду Гетсиманського», твору, що уславив ім'я Івана Багряного на весь світ, твору, що на початку 60-х років закордонними українськими громадськими організаціями висувався на здобуття Нобелівської премії, але письменник не став лауреатом цієї престижної премії – помер. А за умовами її присудження лауреатами стають лише живі митці.

Усі роки поневірянь письменник не полишав літературної творчості. Він написав поему-симфонію «Бумеранг» (1932) – оптимістичний гімн людині і Землі. Тоді ж з'явилася патетична поема «Мечоносці», а 1939-го цикл віршів «З камери смертників».

Восени 1940 року Івана Багряного звільняють («за недостатністю матеріалів для повторного засудження») – з відбитими легенями і нирками – під нагляд.

Кілька місяців він пропрацював декоратором в охтирському клубі, та коли спалахнула війна, пішов у народне ополчення. Опинившись на окупованій території, Іван Павлович знову повертається до Охтирки, редагує місцеву газету. Невдовзі письменник пересвідчується, що ніяких інших цілей, окрім загарбницьких, німці в Україну не принесли, — і вступає в конфлікт з окупаційною владою. Кидає газету і перебирається до Харкова, де влаштовується художником у Харківський драматичний театр. Незабаром І. Багрянний потрапляє до Галичини, де працює у пропагандистському апараті ОУН. Регулярно виїздить на Волинь і в Карпати, в розташування бойових загонів УПА. У Моршині на нелегальній квартирі, упродовж чотирнадцяти днів створює роман «Звіролови» - на основі безпосередніх вражень і переживань, набутих під час втечі з далекосхідного табору. Роман здобув першу премію на закритому літературному конкурсі у Львові (1944 р.).

У липні того ж року Іван Павлович опинився в Словаччині, а у вересні, під час облави на емігрантів, його схопили й відправили до Німеччини. Як «остарбайтер» він працював під Берліном на станції Темпельгоф. Перед падінням третього рейху тікає в Тіроль, далі в Інсбрук, звідти 1946 р. перебирається в Баварію, в м. Новий Ульм – табір переміщених осіб з України.

Там він провадить активну громадську діяльність: засновує газету «Українські вісті»; створює потужну організацію МУР (Мистецький Український Рух); стає лідером УРДП (Української Революційної Демократичної Партії); обирається головою УНР (Української Національної Ради).

Утім, попри всі труднощі, письменник продовжував творити... Написав він справді багато в усіх жанрах. Викликаючи і задрість, і невдоволення, і захват. Залежно від того, як і хто читав його твори. Сотні статей вийшло з-під пера Івана Багряного, що їх не визначиш інакше, як «документи доби».

Радянська влада закликала емігрантів повертатися на батьківщину. На цей заклик Іван Багряний відповів політичним памфлетом «Чому я не хочу вертатись до СРСР?» (1946), який було видано українською, англійською, іспанською та італійською мовами. В ньому він застерігав біженців від помилки повернутись в Україну і цим врятував життя тисячам знедолених своїх земляків, а світові пояснив, чому емігранти, не скоївши жодного злочину, не можуть жити на рідній землі:

«Я один із тих сотень тисяч людей-українців, що не хочуть вертатися додому, під більшовизм, дивуючи тим цілий світ. Я є українець, робітник з походження, маю 35 років, уроджений на Полтавщині, зараз живу без сталого житла, у вічній нужді, никаючи, як бездомний пес, по Європі, утікаючи перед репатріаційними комісіями з СРСР, що хочуть повернути мене на «родіну».

Я не хочу вертатись на ту «родіну». Нас тут сотні тисяч, тих, що не хочуть вертатись. Нас беруть з застосуванням зброї, але ми чинимо скажений опір, ми воліємо вмерти тут, на чужині, але не вертатись на ту «родіну». Я беру це слово в лапки, як слово, наповнене для нас страшним змістом, як слово чуже, з таким незрівняним цинізмом нав'язуване нам совєтською пропагандою...

Я вернуся до своєї Вітчизни з мільйонами своїх братів і сестер, що перебувають тут в Європі, і там, по сибірських концентраках, тоді, коли тоталітарна кривава більшовицька система буде знесена так, як і гітлерівська. Коли НКВД піде вслід за гестапо, коли червоний російський фашизм щезне так, як фашизм німецький».

В такому ж дусі написана сатирична поема «Антон Біда – герой труда» (1947). У відновленому, переробленому і розширеному варіанті вийшов роман «Тигролови» (1946) (колишні «Звіролови»). Перекладався англійською, німецькою, голландською мовами, мав незмінний успіх.

Поряд – лагідні дитячі твори «Казка для дітей» і «Телефон». Вагома і багрянівська лірика. 1946 р. виходить збірка віршів «Золотий бумеранг», що підсумовувала його поетичну творчість за два десятиліття.

1953 р. з'являється «*Огненне коло*» – повість про трагедію галицької молоді, що в лавах дивізії «Галичина» була «розвіяна» під Бродами.

1957 р. виходить «Маруся Богуславка», яку Багрянний представив як першу частину трилогії «Буйний вітер», так і не дописаної.

1965 р., по смерті письменника, надруковано роман «*Людина біжить над прірвою*», над яким автор працював паралельно із «Садом Гетсиманським» у 1948—1949 рр.

1956 р. (рік XX з'їзду КПРС) «славні ловці душ» присилювали старшого сина Івана Павловича, Бориса, (який мешкав в СРСР) виступити по радіо з публічним викриттям і жорсткою критикою на свого батька.

І хоча духом І. Багрянний залишався нездоланим, зраджувало тіло – його залізний організм надірвався. Він став завсідником лікарень і клінік, але, й прикутий до ліжка, невтомно працював. Лежачи, писав на спеціально для нього виготовленій дошці, яку ставив на груди.

Незважаючи на гучні титули і посади, І. Багряному жилося важко і скрутно. І хоча письменник мав родину, в якій знаходив підтримку, про моральний аспект годі й говорити: як і в Радянському Союзі, так і в еміграції Іван Багрянний когось не влаштовував, «не вписувався» в загальний «пейзаж». Його тероризували наклепами, тримали в постійному психологічному напруженні нескінченними погрозами. В Україні Івана Павловича таврували як націоналіста й антирадянщика, а у «вільному світі» називали агентом НКВС, прислужником Москви.

Після його смерті знайшли недописаного листа: «Друже мій! Я вже задихаюсь. Щоби уявити, якого несамовитого напруження нервів і волі треба мені для витримання всієї зливи мерзоти (такої безкінечної і такої немилосердної), треба взяти лише до уваги, що моя душа від природи – це душа поета і мистця. А значить, вежа зовсім не пристосована таку мерзоту витримувати – не має панцира, та я все це витримувати мушу. Мушу! Хто зрозуміє це слово!? Тому я зціплюю зуби, нагинаю голову й іду до кінця мого призначення... Серце кожного поета і романтика мусить іти на Голгофу».

Тяжка хвороба серця, туберкульоз і діабет довершили свою руйнівну роботу.

Помер він 25 серпня 1963 року в санаторії Сан Блазієн (Німеччина). Йому погіршало, він покликав лікаря і сказав йому по-німецьки: «Я вмираю...». Знепритомнів, заговорив українською мовою – його ніхто не розумів. Дали йому укол. Багрянний заснув – і не прокинувся. Шухляди, стіл, підлога – все було завалено рукописами. Поховали Івана Багряного в Новому Ульмі. На нагробку викарбувано рядки з поеми «Мечоносці»:

*«Ми є. Були. І будем Ми!
Й Вітчизна наша з нами.»*

1992 року письменнику посмертно присуджено Державну премію ім. Т. Г. Шевченка за романи «Сад Гетсиманський» і «Тигролови».

Іван Багряний займався літературною творчістю в надзвичайно важких умовах: в тюрмі, на засланні, під час окупації України німцями, евакуації з Батьківщини і навіть в кінці життя, коли вже писав лежачи, бо не мав сили сидіти. В своїх творах письменник показав страдницьку долю мільйонів українців, які жили і боролися, перемагали і гинули у кривавому ХХ столітті. Твори автора – це своєрідна історія України.

Бібліотечним закладам в ювілейний рік письменника Івана Багряного слід активізувати популяризацію творчості митця серед молодіжної аудиторії.

Для розкриття життєвого і творчого шляху письменника, публіциста і громадського діяча в бібліотеках доцільно організувати *виставку–присвяту «Ріка життя і творчості Івана Багряного»* та провести *урок видатної особистості «Незламний, гордий, вірний син України»*.

План організації виставки-присвяти:

*Цитата: «Я не просто писав, я – жив і упивався
тим життям, повтореним з такою страшною
силою, що перевищує силу реальності на багато
разів»*

І. Багряний

Розділи:

1. Становлення І. Багряного як письменника.
2. Період ув'язнень і концтаборів.
3. Іван Багряний і друга світова війна.
4. Політична і літературна діяльність в повоєнну добу.

При проведенні *уроку видатної особистості* слід звернути увагу бібліотечних працівників на розкриття таких питань:

- *Крізь тюрми, підпілля і кордони.*
- *Талановита правда життя українського народу в творах І. Багряного.*
- *Памфлет «Чому я не хочу повертатися в СРСР» - політична декларація з прав людини, засторога біженцям від помилки повернутися в радянську країну.*
- *Віра письменника і політика в світле майбутнє України.*
- *Іван Багряний за мольбертом.*

Відомо, що Іван Багряний був багатосторонньо - обдарованою людиною. Він також мав талант художника. Відомі його портрети Михайла Грушевського, Докії Гуменної, Симона Петлюри, Григорія Китастого. Він також працював як маляр-ілюстратор. Під псевдонімом Б. Залуцький він

оформив обкладинки книг Уласа Самчука «Юність Василя Шеремети», Тодося Осьмачки «Старший боярин», під псевдонімом О.Турчин – збірку новел Павла Маляра, власноруч ілюстрував свою книгу «Антон Біда – Герой Труда: повість про Ді-Пі».

Популяризації літературної творчості Івана Багряного серед юнаків і дівчат буде також сприяти *літературний круїз*, який слід провести як цикл масових заходів під загальною назвою **«Сторінками творчості Івана Багряного»**. Він буде включати масові форми роботи, присвячені найбільш відомим творам, а саме: поемам «Скелька», «Аве Марія», романам «Тигролови», «Сад Гетсиманський», «Людина біжить над прірвою» повісті «Огненне коло» та іншим.

Роман Івана Багряного **«Сад Гетсиманський»** – це перший художній твір про радянську тоталітарну систему, страшний документ комуністичної доби. На відміну від твору Олександра Солженіцина «Архіпелаг ГУЛАГ» роман І. Багряного вийшов на двадцять років раніше. Роман Солженіцина був дозволений партійним керівництвом, бо побачив світ у період десталінізації, а твір Багряного був виданий в 1950 році, коли система почувалася впевнено, і автор був бунтарем, який втік від радянського правосуддя.

Його назва символічна. За біблійною легендою Гетсиманський сад – місце передсмертних мук, молитов Ісуса Христа. Там гарно і затишно. Такий сад душевної опори є разючим контрастом до тієї дійсності, в якій змушений страждати головний герой твору Андрій Чумак. Подіями роману автор психологічно вміло демонструє опір добра злу.

Першим заходом літературного круїзу може бути дискусія старшокласників на тему **«Через терни Гетсиманського саду»**. Для дискусійного обговорення доцільно взяти питання:

1. «Людина – це найвеличніша з усіх істот.

Людина – найнещасніша з усіх істот.

Людина – найпідліша з усіх істот». Як ви розумієте ці слова Івана Багряного? Ви теж так вважаєте?

2. Життєвим кредом письменника були слова : *«Ліпше умерти раз ,умерти гордо, з незламною душою,аніж повзати на колінах і вмерти двічі – морально і фізично»*. Цього принципу дотримувався головний герой його твору «Сад Гетсиманський» Андрій Чумак. А чи дотримувався цього в своєму житті сам письменник?

3. Хто є уособленням зла, а хто добра в романі? Хто отримує перемогу в цьому тяжкому двобої?

Другим заходом літературного круїзу буде літературний вечір *«Роман «Тигролови» – перший український пригодницький твір»*, який описує пригоди в'язня-втікача Григорія Многогрішного.

Примірний план проведення заходу:

1. Історія написання роману «Тигролови».
2. Доля Григорія Многогрішного – уособлення долі України.
3. Перегляд буктрейлера до книги або однойменного кінофільму чи уривків з нього.
4. Спринт-конкурс на знання твору.

Даємо примірні питання проведення **спринт-конкурсу** (захід, що проводиться за короткий час), який дасть змогу перевірити, як присутні засвоїли інформацію отриману на вечорі. Завдання цього конкурсу мають по чотири варіанти відповідей, із яких слід вибрати одну, вірну:

1. Куди віз «тихоокеанський експрес номер один» «екзальтованих пасажирів»?

- **На Далекий Схід**

- У Прибалтику

- У Маньчжурію

- На Урал

2. Як називається перший розділ роману?

- «Світ на колесах»

- «Хабаровськ»

- **«Дракон»**

- «Родина тигроловів»

3. Хто врятував Наталку Сірко від ведмедиці?

- Грицько Сірко

- Її батько

- Тунгуз Пятро Дядоров

- **Григорій Многогрішний**

4. Як перекладається назва розділу «Мemento mori»?

- Без надії сподіваюсь

- Пам'ятай, що живеш

- **Пам'ятай про смерть**

- Вірність справі

5. Чий образ є наскрізним у романі?

- **Зеленого Клину**

- «Ешелону смерті»

- Голубої наді

- Дрімучої тайги

6. Нашадком якого гетьмана був Григорій?

- *Івана Мазепи*

- *Петра Дорошенка*

- *Дем'яна Многогрішного*

- *Павла Тетері*

В цикл заходів по популяризації творів ювіляра «**Сторінками творчості Івана Багряного**» слід також включити годину цікавих книг І. Багряного під назвою «*Українці у вирі другої світової війни*» і присвятити її творам «*Огненне коло*» і «*Людина біжить над прірвою*». Ця форма масової роботи в бібліотечних закладах присвячується книгам, які вийшли у світ у попередні роки, і є в деякій мірі незаслужено забутими.

При написанні повісті «**Огненне коло**» письменник за основу взяв реальні історичні події, які відбулися в липні 1944 року поблизу м. Броди. Автор знайомить читачів з вражаючою картиною вселюдської бойні, страшною гримасою війни, яку не хоче прийняти ні розум, ні серце.

Лейтмотивом через увесь текст твору проходить жахливе відчуття самотності, огненного кола, що оточує людину в такому абсурдному світі, особливо це стосується головного героя твору – Петра. Він хотів бачити ворога лице в лице. І який жах його охоплює, коли в підбитому ним танку Петро знаходить мертвого танкіста – свою кохану Ату. Все ж головний герой вірить в те, що «...пройдуть десятиліття, і ми воскреснемо в народній пам'яті... Нас тут так багато лягло, а ще немало ляже кістьми, що цей шматок землі української і ті дні, затягнуті димом і нашими воплями лишаться в віках, як українські ще одні Тернопіли ...».

Дія роману «**Людина біжить над прірвою**» відбувається 1943 р. на території, яка поперемінно переходить то до німецьких, то до радянських військ. Архітектор Максим Колот, виходячи з власного досвіду, може порівняти особливості й «переваги» однієї й другої тоталітарних систем.

Ця надзвичайна історія «бігу над прірвою» – героїчна сага про надлюдські пригоди однієї самотної, серед ворожих їй сил, людини в безприкладному єдиноборчому поході супроти й наперекір усім. Кинувши зухвалий виклик світові, в якому вона приречена на загибель, усупереч усьому, переборюючи неймовірні труднощі, людина таки перемагає.

Складовими масових заходів по популяризації творчості Івана Багряного можуть бути рекламний марафон «**Читаємо книги Івана Багряного**», під час якого відбуватиметься реклама його літературної спадщини шляхом роздачі буклетів та закладок, показу буктрейлерів.

До ювілейної дати письменника рекомендуємо також провести **PR акцію «Рекомендуємо почитати І. Багряного»**. З цією метою слід вийти на вулицю, парк з книгами автора, щоб привернути увагу перехожих до його творчої спадщини.

Свою літературну творчість Іван Багряний розпочинав як поет ще під час навчання в церковно-приходській школі. Відомі його такі поетичні твори як: віршований роман «Скелька», поеми «Ave Maria», «Батіг», «Гутенберг», епопея «Комета» та інші.

У присвяті до поеми «Ave Maria» І. Багряний написав: *«Всім бунтарям і протестантам, всім, хто родився рабом і не хоче бути ним, всім скривдженим і зборканим і своїй бідній матері – крик свого серця присвячую».*

Названі вище твори можна використати при проведенні віртуальної подорожі на тему **«Іван Багряний – поет і громадянин».**

*Материнська рідна мово!
Мово сили й простоти,
Гей, яка ж прекрасна ти!
Перше слово – крик любові,
Сміх і радість немовляти –
Неповторне слово «Мати» –
Про життя найперше слово.
Ти велична і проста,
Ти стара і вічно нова
Ти могутня, рідна мово!
Мово – пісня колискова.
Мово – матері уста!*

І. Багряний «Рідна мова»

Цей вірш написаний в таборах «Дальлагу» в 1937 році. Митець висловлює свою тугу за Україною і українською мовою. Його можна використати як при проведенні масових заходів до Днів української мови та рідної мови (відповідно 9 листопада і 21 лютого) чи при популяризації поетичної творчості ювіляра.

Як самостійний захід, так і складовою вище названих може бути вікторина **«Що ви знаєте про поетичну творчість Івана Багряного?»**

Питання вікторини:

1. Як називалася перша поетична збірка Івана Багряного?

(«До меж заказних»)

2. Під яким псевдонімом починав писати свої перші твори І. Багряний?

(Іван Полярний)

3. До якої поеми ювіляром була написана така передмова: *«Всім бунтарям і протестантам, всім, хто родився рабом і не хоче бути ним, всім скривдженим і зборканим і своїй бідній матері – крик свого серця присвячую»?*

(«Ave Maria»)

4. Яка поема була видана власним коштом автора?

(«Ave Maria»)

5. За який поетичний твір Іван Багряний був названий критиками «Співцем куркульської ідеології»?

(Історичний роман у віршах «Скелька»)

6. Які події лягли в основу написання роману у віршах «Скелька»?

(Повстання у XVIII ст. селян с. Скелька проти ченців, що були на Полтавщині оплотом антигуманної політики царської Росії до українського народу)

7. З яким композитором української діаспори Іван Багряний мав тісні творчі та дружні відносини?

(Григорієм Китасти́м)

8. Які поезії Івана Багряного покладені Григорієм Китасти́м на музику?

(«Вставай, народе», «Балада про Тютюнника», «Марш одумівця», «Гімн української молоді» та інші.

Іван Багряний належать до когорти тих людей, які творили для українського народу, боролись за його свободу, але змушені були жити за тисячі кілометрів від Батьківщини. Він з тих, що не могли змиритись з окупаційним комуністичним режимом. А режим, вписавши їх до своїх ворогів, стежачи за кожним кроком, забороняючи друк творів, зморював у ГУЛазі або домагався, щоб патріотично налаштована еліта народу, покидала Батьківщину.

Іван Багряний упродовж усього життя біг над прірвою з вірою в людину, прагнув запалити в ній незгасиму іскру, яка висвітила б шлях із чорної прірви зневіри, приниження і знеособлення у безсмертя. Він поспішав, боровся відчайдушно, знесилювався і знову духовно окрилювався. Запалювався гнівом і страждав, охоплений зливою сліз співчуттям до людини, спрагою милосердя і невимовного болю серця, піднімав її до висот божественного творіння, бо вірив у триумф людської гідності на пограниччі боротьби і страждань. Інакше не міг, бо сам собі заповів бути людиною.

Оптимістичними закінченнями своїх творів автор стверджував, що зло врешті-решт буде переможеним, і на нашій родючій землі буйно розквітне «чарівний сад». Усе на світі здатна перемогти любов: *«Бо все минає, все проходить, але продовжується життя, джерело якого – любов. І як найгустіший дим не в силі заступити сонця, так і найчорніше зло не в силі подолати добро, що виходить з любові».*

Іван Багряний прожив важке, сповнене небезпек, тривог і поневірянь життя. Але ніщо не могло зламати його віри в людину, справедливості і добро. Він завжди мріяв повернутися на Україну і зараз, у наш час, повертається на батьківщину своїми творами.

Твори Івана Багряного

Вибрані твори / І. Багряний. - К.: Книга, 2007. - 368 с.

Вибрані твори / І. Багряний. - К.: Смолоскип, 2006. - 688 с.

Вірю!...: Хрестоматія / І. Багряний. - Детройт-Харків, 2000. - 544 с.

Листування 1946-1963: Т. 1, 2 / І. Багряний. - К.: Смолоскип, 2002. - 706 с.

Людина біжить над прірвою / І. Багряний. - К.: Укр. письменник, 1992. - 320 с.

Під знаком скорпіона / І. Багряний. - К.: Смолоскип, 1994. - 240 с.

Публіцистика / І. Багряний. - К.: Смолоскип, 1996. - 856 с.

Сад Гетсиманський / І. Багряний. - К.: Час, 1991. - 509 с.

Тигролови / І. Багряний. - К.: Молодь, 1991. - 264 с.

Література про життя і творчість І. Багряного

Ахтимійчук М. Незабутні сторінки народного героїзму (за романом Івана Багряного "Тигролови") : читацька конференція / М. Ахтимійчук // Українська мова та література. - 2015. - № 6. - С. 20-24.

Багряний Іван (1906-1963) // Українські письменники: біографії, огляди творчості, літературні напрямки і течії, літературознавчий словник. - К., 2011. - С. 8-12.

Багряний Іван Павлович (Лозов'яга Іван Павлович) (1906-1963 рр.) // Попельницька О. О. Сто великих діячів культури України. - К., 2010. - С. 370-373.

Багряний Іван Павлович : (справжнє – Лозов'яга; зросійщене – Лозов'ягін; 29.09 (2.10) 1906, м. Охтирка, тепер Сум. обл. -- 25.08.1963, Новий Ульм, Німеччина) // Шевченківські лауреати 1962-2001. - К., 2001. - С. 29-32.

Базилевський В. Народжений для бою / В. Базилевський // Літературна Україна. - 2016. - 26 трав. - С. 15.

Бойчук Н. Іван Багряний "Тигролови". Зображення нескореності українського духу в образі Григорія Многогрішного / Н. Бойчук // Вивчаємо Українську мову та літературу. - 2014. - № 34-36. - С. 25-33.

- Вірний М. Людині бігти не над прірвою ... : (З нагоди двадцятилітніх роковин з дня смерті Івана Павловича Багряного) / М. Вірний // Молода Україна. - 1983. - Ч.327. - С. 4-7.
- Вельчева Н. Іван Багряний. Роман "Тигролови" / Н. Вельчева // Все для Вчителя. - 2016. - № 6. - С. 7-9.
- Гриневич В. Іван Багряний - митець і особистість. Матеріали до уроку з вивчення життя і творчості підрадянського періоду / В. Гриневич // Українська література в загальноосвітній школі. - 2008. - № 6. - С. 19-23.
- Денисенко С. Роман І. Багряного "Тигролови" / С. Денисенко // Все для Вчителя. - 2011. - № 34-36. - С. 159-164.
- Дзюба І. Пізнання Івана Багряного триває / І. Дзюба // Літературна Україна. - 2014. - 17 квіт. - С. 6-7 ; 24 квіт. - С. 12-13.
- Заходи надання Нобелівської премії Іванові Багряному філією Чикаго 1963 року // Молода Україна. - 1980. - № 1. - С. 7-8.
- Згурська Л. Іван Багряний - письменник і громадянин / Л. Згурська // Українська мова й література в сучасній школі. - 2012. - № 4. - С. 59-62.
- Іван Багряний - митець і особистість. Матеріали до вивчення життя і творчості радянського періоду / В. Гриневич // Українська література в загальноосвітній школі. - 2008. - № 5. - С. 8-11.
- Ковалів Ю. Лабіринти сталінського пекла : про роман І. Багряного «Сад Гетсиманський» / Ю. Ковалів // Київ. - 2007. - №10. - С. 168-173.
- Коваль Р. Іван Багряний - людина з душею поета і митця / Р. Коваль // Українська мова та література. - 2015. - № 6. - С. 6-8.
- Коновал О. Тернистий шлях Івана Багряного / О. Коновал // Літературна Україна. - 2012. - 19 лип. - С. 12.
- Лілік О. «Страшний документ комуністичної доби»: інтегрований урок за романом Івана Багряного "Сад Гетсиманський" / О. Лілік // Українська література в загальноосвітній школі. - 2006. - № 9. - С. 28-30.
- Лавріненко Ю. Іван Багряний - політичний діяч і письменник / Ю. Лавріненко // Літературна Україна. - 2013. - 14 лют. - С. 10-11.
- Логвіненко Н. У сміливих доля завжди прекрасна : вивчення роману І. Багряного " Тигролови" / Н. Логвіненко // Українська література в загальноосвітній школі. - 2010. - № 6. - С. 19-22.

Миронець Н. Роман Івана Багряного "Сад Гетсиманський" - правдиве свідчення про пережите / Н. Миронець // Українська мова й література в сучасній школі. - 2012. - № 11-12. - С. 9-12.

Осадчук І. «Я хочу бути тільки людиною...» : життєвий і творчий шлях Івана Багряного / І. Осадчук // Українська мова та література. - 2007. - Ч.12. - С. 21-24.

Слабошпицький М. Вжити й розповісти світові // Слабошпицький М. 25 поетів на вигнанні. - К., 2012. - С. 434-474.

Слоньовська О. Анатомія національної української ідеї в "Огненному колі" Івана Багряного : міфічний аспект внутрішнього і зовнішнього ворога нації / О. Слоньовська // Дивослово. - 2004. - № 1. - С. 5-13.

Слоньовська О. Міфопоетична парадигма незалежної України в ліриці Івана Франка, Євгена Маланюка, Івана Багряного та Олега Ольжича / О. Слоньовська // Дивослово. - 2007. - № 9. - С. 59-64 ; №10. - С. 56-60.

Сомкіна К. Той, що біг над прірвою... : До 100-річчя від дня народження І. П. Багряного / К. М. Сомкіна // Календар знаменних і пам'ятних дат 2006. IV квартал. - К., 2006. - С. 78-80.

Шарговська О. Іван Багряний 83 дні сидів у камері смертників / О. Шарговська // Країна. - 2013. - № 33. - С. 54-57.

ЖИТТЯ І ТВОРЧА ДОЛЯ ІВАНА БАГРЯНОГО

*Методичні рекомендації до
110-ї річниці від дня народження*

Автор-укладач

В. В. Потуремець

Редактор

С. В. Сичова

Комп'ютерна верстка

В. Ф. Походун

Відповідальна за випуск

С. В. Сичова

Підписано до друку 15.09.2016. 16 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36039, м. Полтава. вул. О. Гончара, 25а

<http://libgonchar.org> E-mail: pobugonchara@ukr.net